

środa, 22.02.2023

Czy modlitwa do świętych w Kościele Katolickim ma podstawy biblijne?

Twierdzą niektórzy, że prośby o wstawiennictwo kierowane do świętych i ich kult to bałwochwalstwo.

Odpowiedź:

1. Teksty 1Tm 2:1, Kol 4:3, Ef 6:18n., 2Kor 1:11 ponaglą nas do modlitwy za drugich. Każda taka modlitwa jest modlitwą wstawienniczą. Czemu więc nie kierować próśb o wstawiennictwo do osób będących z Chrystusem? Przecież święci są upoważnieni do odbierania czci i udzielania nam wsparcia: „Jeżeli zaś jesteśmy dziećmi, to i dziedzicami: dziedzicami Boga, a współdziedzicami Chrystusa i skoro wspólnie z nim współcierpimy to po to, by wspólnie mieć udział w chwale” Rz 8:17. Święci według Ap 20:6 są „kapłanami Boga i Chrystusa”. Kapłan w Biblii to osoba wstawiająca się za ludem. Dotyczy to kapłanów ST, jak i Arcykapłana Jezusa. W związku z tym widać, że sam Bóg ustanowił ludzi świętych tymi, którzy po naszych prośbach mogą za nami wstawiać się u Niego. Identycznie, jak osoby będące w niebie, „królewskim kapłaństwem” jest cała reszta żyjącego ludu Bożego (1P 2:9). Jeśli ci na ziemi mogą modlić się za innych ludzi (Kol 2:3), będąc kapłanami, czemu zabraniać modlitwy wstawienniczej kapłanom będącym w niebie? To, że zwracamy się do świętych, jako do żyjących osób, które mają się za nami wstawiać, ukazują słowa „Spowiedzi Powszechniej”: „Przeto błagam Najświętszą Maryję zawsze Dziewicę, wszystkich Aniołów i Świętych i was bracia i siostry, o modlitwę za mnie do Pana Boga naszego”. Nie jest więc to kult jakichś bóstw, lecz prośba do świętych osób o modlitwę za nas.

2. Chwalebna egzystencję „już teraz” (Ap 14:13) zmarłych świętych ukazuje Ap 20:4. Potwierdza to Klemens Rzymski (zm. 101), który mówiąc o Piotrze stwierdza: „złożywszy w ten sposób swe świadectwo, odszedł do chwały, na którą sobie dobrze zasłużył”, a o Pawle pisze: „złożywszy wobec przedstawicieli władz swe świadectwo, odszedł ze świata i został przyjęty w miejscu świętym” (Do Kościoła w Koryncie 5:4-7). Por. Ap 18:20, 1Tes 3:13.

3. W tekście 1Kor 12:27 wszyscy wierni nazywani są „Ciałem Jezusa Chrystusa”, ale jednak Ci, którzy przebywają z Nim stale mogą ciągle spełniać rolę sług Pańskich. Ich wola jest w związku z tym wolą Chrystusa. Prośby kierowane do nich, są prośbami do Jezusa (patrz też Łk 10:16). Jeśli oni są „Ciałem Jezusa”, a On jest jedynym „Pośrednikiem” (1Tm 2:5), to widać, że wszyscy oni i my żyjący mamy udział w tym pośrednictwie. Możemy też modlić się do Boga za drugich. Tekst Ap 6:9n. ukazuje duże świętych w niebie, którzy kierują prośby do Boga (por. Ap 8:3n.). Widać więc, że mogą oni u Ojca wiele wyprosić. Funkcję pośredników między Jezusem a poganami pełnił według tekstu J 12:21n. Filip i Andrzej.

4. Chociaż w okresie ST nie praktykowano w modlitwach zwracania się do świętych tych czasów (ich dusze przebywały w szeolu sprawiedliwych [por. Łk 16:22], a nie w niebie), to jednak przypominano Bogu ich zasługi i osoby, chcąc w ten sposób znaleźć w nich pośredników: „Wspomnij na Abrahama, Izaaka i Izraela, Twoje sługi, którym przysiągłeś na samego siebie” (Wj 32:13; por. Ne 1:8, Dn 3:35).

PARAFI/PAN ŚW. MIKOŁAJ LIPOWIEC (KOŚCIELNY 78, 06-545 LIBOWIEC KOŚCIELNY
Paweł powiedział, że ze względu na Abrahama, będzie błogosławił Egipcjanina „przez wzgląd na Józefa” (Rdz 39:5).

Bóg ludowi swemu zapowiedział też, że nawracający się poganie będą do Izraela modlić się błagalnie, co mogło być zapowiedzią przyszłego kultu świętych nowego Izraela: „i będą się tobie kłaniać i będą się do ciebie modlić” (Iz 45:14 NP, ks. Wu.; „na twarz przed tobą będą upadać i mówić do ciebie błagalnie” BT por. Ap 3:9). Później, po śmierci Apostołów, nawróceni poganie wierzyli w szczególne zasługi i wstawiennictwo sług Bożych: „i dano mu wiele kadzideł, aby dał je w ofierze jako modlitwy wszystkich świętych” (Ap 8:3n.).

Już w ST ukazane jest też wstawiennictwo za lud zmarłego proroka Jeremiasza (2Mch 15:13-16; por. Dn 3:86). Potwierdza to, Orygenes (ur. 185), który wskazuje, że chrześcijanie też tak to rozumieli: „Z tymi którzy dobrze się modlą, modli się nie tylko Arcykapłan, lecz i aniołowie (...) oraz dusze świętych zmarłych. (...) Księgi Machabejskie zaś przedstawiają nam Jeremiasza ‘wyróżniającego się siwizną i dostojeństwem’ o wielkiej sławie i znamienitości, wyciągającego prawicę, aby podać ‘Judzie złoty miecz’ (2Mch 15:13). O nim świadczy inny spośród nieżyjących już świętych: ‘To jest ten, który wiele modli się za naród i za święte miasto, Jeremiasz prorok Boży’ (2Mch 15:14)” („O modlitwie” 11:1).

W jednym z komentarzy o tym fragmencie z Księgi Machabejskiej napisano: „Fragment księgi, która o tym opowiada, jest wyrazem wiary współczesnych we wstawiennictwo sprawiedliwych Starego Testamentu, dla chrześcijan zaś jest między innymi podstawą wiary w skuteczność wstawiennictwa świętych u Boga oraz podłożem kultu tychże świętych” (komentarz KUL do Mch s. 356).

To, że w I w. po Chr. praktykowane było wzywanie świętych ST potwierdza Mk 15:35nn.; por. 9:4. Żydzi zrozumieli, że Jezus wzywa Eliasza i nie dziwiło ich to. Wątpili jednak w to, że on przyjdzie pomóc Chrystusowi. O interesującym nas fragmencie, w jednym z komentarzy, napisano: „Eliasz uchodził za osobę, do której Żydzi zwracali się w sytuacjach bez wyjścia. A stojący pod krzyżem mogli uważać, że Jezus modlił się w tej intencji do Eliasza” (komentarz KUL do Mk s. 349). W tekście Łk 23:42 tótr (zapewne Izraelita) przed swą śmiercią zwrócił się do umierającego Jezusa, widząc w Nim jakby pośrednika przed Bogiem. Tekst Jk 5:11 o świętych ST podaje: „Oto wychwalamy tych co wytrwali” („Oto jako błogosławionych czcimy tych, którzy wytrwali” BP; „Błogosławimy tych, którzy wytrwali” ks. Rom., kom. KUL). Tych, którzy uważają, że w Jk 5:11 źle przetłumaczono tekst grecki („błogosławimy tych”) i powinno być „za błogosławionych [szczęśliwych] uważamy tych” (NP) odsyłam do „Wielkiego Słownika Grecko-Polskiego Nowego Testamentu” (ks. R. Popowski s. 374), który poza takim znaczeniem podaje: „błogosławić, wychwalać kogoś”. Prócz tego Jk 1:12 podaje: „Błogosławiony mąż, który wytrwa w pokusie, gdy bowiem zostanie poddany próbie, otrzyma wieniec życia, obiecany przez Pana tym, którzy Go miłują”.

5. W NT Paweł, uwzględniając pośrednictwo Chrystusa, wstawia się u Niego za zmarłego zapewne już Onezyfora (2Tm 1:16nn.). W Kanie Galilejskiej osobą, która wstawia się za innych, jest Maryja (J 2:3nn.), a w domu Piotra inni wstawiają się u Jezusa za jego teściową (Łk 4:38). Ps 138:17 według greckiej Septuaginty, a za nią łacińska Wulgata i przekład ks. J. Wujka ukazują cześć dla świętych: „A u mnie w wielkiej czci są przyjaciele Twój, Boże, bardzo się wzmocniło ich panowanie”.

6. Nieprawdą jest to, że kult świętych pojawił się w późniejszych wiekach, że kult świętych pojawił się w II w., lecz wywodzi go ona ze czci dla „bogów, półbogów i bohaterów mitycznych”, a nie męczenników chrześcijańskich.

„Męczeństwa św. Polikarpa” (ok. 156), które świadczą o sięgającym czasów apostoelskich kulcie świętych i relikwii: „Tak więc mogliśmy później zebrać jego kości, cenniejsze od klejnotów i droższe od złota, aby je złożyć w miejscu stosownym. Tam też, jeśli to będzie możliwe pozwoli nam Pan spotykać się razem w weselu wielkim i radości, aby obchodzić rocznicę śmierci Polikarpa jako dzień jego narodzin i w ten sposób wspominać tych, którzy walczyli przed nami a zarazem ćwiczyć i przygotowywać tych, którzy będą walczyć w przyszłości” (18:2-3); „Jemu składamy hołd naszej adoracji, gdyż jest Synem Bożym, męczenników zaś kochamy jako uczniów i naśladowców Pana, a jest to

Twierdza, że Biblia zakazuje zwracać się do świętych.

Odpowiedź:

1. Tekst Ef 1:21 mówi, że imię Jezusa jest „ponad wszelkim imieniem wzywany mnie tylko w tym wieku, ale i w przyszłym”. Widać więc, że NT nie wyklucza, a raczej potwierdza zasadność wzywania imion świętych, przypominając tylko, że imię Jezusa jest ponad innymi imionami wzywany. NT ukazuje przynajmniej jeden przypadek zwracania się do świętych. To Jan w Ap 7:14 zwraca się do jednego ze Starców, świętego ST, odzywa się do jednego z aniołów (Ap 10:9), a on mu odpowiadał (Ap 10:9-11).

Tekst Ap 11:16nn. pokazuje tych Starców zwracających się do Boga z prośbą o nagrodę dla sprawiedliwych i karę dla grzeszników (por. Ap 5:9n.). Mało tego, Ap 5:8 mówi o tym, że oni Barankowi przedstawiają „modlitwy świętych”. Ukazuje to więc ich pośrednictwo. Tekst Ap 5:5 pokazuje jednego ze Starców zwracającego się do Jana i pocieszającego go. Jezus, będąc w ludzkiej postaci, zwracał się do Mojżesza i Eliasza (Mt 17:3). Wobec tego nam, Jego naśladowcom, też wolno to robić.

Do Jezusa, który nie tylko jest Bogiem (J 20:28), ale i Człowiekiem (1Tm 2:5), zwracał się Szczepan (Dz 7:59). Pośrednictwo świętych ukazane jest też w dokonywaniu cudów przez Apostołów, które czynili mocą Chrystusa (Dz 9:32-42, 20:9-12, 5:12). Jezus mógł sam uzdrowić czy wskrzesić zmarłych, a jednak posługiwał się pośrednikami.

O zwracaniu się do aniołów Biblia mówi wielokrotnie (np. Łk 1:18, 34). Wspomniała też o ich pośrednictwie wobec „wszystkich świętych” Ap 8:3n. (por. Hbr 1:14, 2:2, Tb 12:12, Ga 3:19, Dz 7:38, Dn 12:1, Lb 22:31). Aniołowie są naszymi „współslugami” wobec Boga (Ap 19:10). Jeśli więc do ludzi będących współslugami możemy zwracać się z prośbą o modlitwę za nas, to i do aniołów także. Tb 11:14 mówi: „Niech będą błogosławieni wszyscy Jego święci aniołowie”. A Hi 5:1 wskazuje na możliwość zwracania się do nich: „Do kogo ze świętych się zwrócisz?” (por. Za 1:12, gdzie napisano, że anioł wstawia się za ludźmi).

Nie można warunkować zwracania się do świętych i aniołów widzeniem ich (por. 2Kor 5:7), bo Boga Ojca nie widzimy, a nikt nie neguje z tego powodu zasadności zwracania się do Niego.

2. Na możliwość pośrednictwa osób (dusz) świętych i ukazywania się ich wskazuje przypowieść „O bogaczu i Łazarzu” Łk 16:27-31. Zauważmy słowa: „lecz gdyby kto z umarłych poszedł do nich, to się nawrócą” Łk 16:30. Jezus w tej przypowieści stwierdza jednak, że dla ludzi bez wiary nie miało to by znaczenia, nawet gdyby święci tacy jak Łazarz zmartwychwstali (Łk 16:31). Widać więc, że pomoc świętych może być zapewniona tylko osobom dążącym do Boga i zarazem jej pragnącym (por. Jr 15:1).

Dziwne jest, że uważają iż możliwe jest zwracanie się do szatana i demonów (poprzez ich kult), a niemożliwe jest zwracanie się do świętych, aniołów i Jezusa. Czyżby Jezus, aniołowie i święci byli nieczynni, a szatan ich przeciwnik posiadał więcej mocy i możliwości niż oni?

Biblia mówi, że „Wy natomiast przystąpiliście do góry Syjon, (...) do niezliczonej liczby aniołów, (...) do Kościoła pierworodnych, (...) do Boga, który sędzi wszystkich, do duchów sprawiedliwych, które już doszły do celu, do Pośrednika Nowego Testamentu – Jezusa, do pokropienia krwią, która przemawia mocniej niż [krew] Abła” (Hbr 12:22-24).

Jeśli „przystąpienie” do Boga i Jezusa daje możliwość zwracania się do Niego, to i przystąpienie do „aniołów”, „Kościoła pierworodnych” i „duchów sprawiedliwych, które już doszły do celu”, też może oznaczać, że możemy się do nich zwracać z prośbami, tak jak do Ojca i Chrystusa.

„Słudzy Pańscy, błogostawcie Pana, chwalcie i wywyższajcie Go na wieki! Duchy i dusze sprawiedliwych, błogostawcie Pana, chwalcie i wywyższajcie Go na wieki! Święci i pokornego serca, błogostawcie Pana, chwalcie i wywyższajcie Go na wieki!”(Dn 3:85-87).

W komentarzu KUL o tym fragmencie napisano: „Tu też [w Hbr 12:23] tron Boży otaczają dusze sprawiedliwych ST i NT. Biblia wspomina często o duszy sprawiedliwej (2 P 2, 8) albo duszach sprawiedliwych (Liczb 23, 10; Mądr 3, 1; Dan 3, 86; 4 Ezd 1, 11;), że należą one w niebie do orszaku Bożego” (List do Hebrajczyków. Wstęp – Przekład z oryginału – Komentarz – Ekskursy Ks. S. Łach, Poznań 1959, s. 284).